

Юшко С. В. Амортизація основних засобів у контексті Податкового кодексу України

Розширена анотація

Обґрунтована амортизаційна політика підприємств є чи не найважливішою умовою ефективного оновлення та модернізації фізично й морально зношених засобів праці. Через недосконалий механізм нарахування амортизації, який застосовувався в Україні протягом липня 1997-го – березня 2010 р. відповідно до вимог Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”, проблеми формування джерела коштів для своєчасного оновлення довгострокових активів (здійснення інвестицій) не лише не були розв’язані, а й істотно загострилися. Втім, із квітня 2011 р. завдяки проведеному в Україні податковому реформуванню, результати якого було втілено в затвердженому Податковому кодексі, нарахування податкової амортизації кардинально зміниться.

Кардинальна зміна механізму нарахування амортизації для визначення оподаткованого прибутку, запроваджена Податковим кодексом, його наближення до вимог бухгалтерського обліку означає визнання та приєднання України до найкращих стандартів світової практики в частині формування політики оновлення засобів праці (здійснення реальних інвестицій).

Відмова від нарахування амортизації за методом спадного залишку та перехід до застосування нових методів нарахування амортизації сприятиме своєчасному відшкодуванню вартості основних засобів, що задіяні у виробничому процесі, та формуванню джерела коштів для їх оновлення.

Відзначається, що завдяки наданню суб’єктам оподаткування права застосовувати методи прискореної амортизації вони зможуть скористатися ефектом податкової економії: суми відстроченого податку на прибуток стануть для підприємств додатковим безоплатним джерелом фінансування їхньої діяльності та передумовою подальшого зростання.

Наголошено, що попри істотне вдосконалення чинного механізму нарахування амортизації йому притаманні такі основні недоліки:

– амортизації не підлягає частина невиробничих основних засобів підприємств, що не дає змоги створювати джерело коштів для їх

подальшого оновлення;

- порядок індексації вартості основних засобів не забезпечує формування їх реальної відновної вартості та веде до заниження сум амортизаційних відрахувань;

- істотне зближення механізмів нарахування амортизації для визначення оподатковуваного прибутку та формування фінансової звітності не забезпечило їх повної тотожності, а отже й надалі потрібне ведення двох окремих видів обліку – бухгалтерського та податкового;

- застосування недосконалої формули для розрахунку суми амортизації за методом зменшення залишкової вартості може призвести до необґрунтовано швидкого перенесення вартості основних засобів на витрати та відповідного заниження суми податку на прибуток.

Робиться висновок, що з огляду на зазначене подальше вдосконалення механізму нарахування амортизації для цілей податкового обліку має здійснюватися за такими напрямками:

- запровадження вимоги цільового (на інвестиційні цілі) використання тимчасово вивільнених із-під оподаткування коштів у разі застосування суб'єктами оподаткування прискорених методів амортизації;

- відмова від застосування методів зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості через притаманні їм недоліки й можливість використання їх суб'єктами господарювання в корисливих цілях;

- забезпечення своєчасної індексації вартості основних засобів виходячи з їх

- поточної справедливої вартості згідно із правилами, що застосовуються в бухгалтерському обліку;

- надання права суб'єктам оподаткування нараховувати амортизацію по основних засобах невиробничої сфери принаймні за прямолінійним методом нарахування амортизації;

- забезпечення подальшого зближення податкового й бухгалтерського обліку нарахування амортизації за визначеними вище позиціями невідповідності.

Повний текст статті див. за посиланням:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2011_3_7